

Římské právo v občanském zákoníku: Komentář a prameny. Díl Věcná práva

Občanský zákoník z roku 2012 je svým způsobem návratem k tradici. Po dvou předchozích občanských zákonících z let 1950 a 1964, jejichž obsah stál na lidově-demokratických, resp. socialistických ideových základech, se nový občanský zákoník obrací zpět ke kořenům českého, resp. československého soukromého práva. Ty jsou historicky spjaty především s rakouským Všeobecným občanským zákoníkem z roku 1811, jehož obsah však vycházel z širší tradice kontinentální právní kultury – z římského práva. Náš (donedávna ještě „nový“) občanský zákoník tak staví moderní soukromé právo na tradičních právních základech středoevropského regionu, což potvrzuje zřetelně nejen obsah zákona, ale také samotná důvodová zpráva.

V předkládané knize zkoumá autorský kolektiv právních romanistů faktický rozsah vlivu římského práva na nejnovější český kodex soukromého práva, konkrétně na jeho část věnovanou věcným právům, a to v rozsahu ustanovení § 489–513, 976–1157, 1240–1399. Ve stručných komentářích autoři srovnávají jednotlivá ustanovení nového českého občanského zákoníku s římským právem z období 1 stol. př. n. l. – 3. stol. n. l. Ke svému výkladu autoři přidávají překlady původních pramenů, které shodu, či naopak rozdíl oproti římskému právu, dokládají. Ukazují tak, že navzdory velkému časovému odstupu a technologickému i společenskému pokroku je odkaz římského práva, jednoho z pilířů evropské právní kultury, stále živý a nabízí tak i dnes potenciál pro normotvorbu, stejně jako pro aplikaci a výklad platného práva.

Knih je koncipována podobně, jako běžné komentáře platného práva. K jednotlivým ustanovením občanského zákoníku jsou připojeny autorské komentáře, které jednak poukazují na konkrétní inspirační zdroje v římském právu, a jednak srovnávají platnou právní úpravu s úpravou římského klasického, ev. justiniánského práva. Za komentářem následuje část, která čtenářům nabízí přímý pohled do pramenů římského práva, tedy vybrané fragmenty z pasáží byzantské sbírky Corpus Iuris Civilis, zejména pak Digest a Institucí, a dále pak z učebnice práva klasického římského právníka Gaia, která mimo jiné svojí strukturou ovlivnila moderní systematiku soukromoprávní materie. Vybrané fragmenty jsou voleny dle jejich relevance k oblasti právní úpravy příslušných ustanovení občanského zákoníka, a to jak v jejich původní (většinou latinské) podobě, tak s českým překladem.

Nejedná se tedy o takový komentář, na jaké jsou čtenáři z řad právníků zvyklí. Autoři se záměrně vyhýbají komentování platného práva a soustředí se pouze na otázku, do jaké míry jsou jednotlivá ustanovení ovlivněna – ať už přímo, či zprostředkovaně, vědomě, či nevědomě – římským právem. Některá ustanovení tak autoři záměrně vypustili, nebo jsou rozebírány v určitých blocích. Kritériem byl reálný vztah k římskému právu. Z komentáře tak byla vypuštěna ta ustanovení zákona, která k římskému právu nemají žádný vztah, ať už proto, že je římské právo vůbec nezná (např. bytové spoluvlastnictví), anebo proto, že vychází z moderních reálií (např. cenné papíry). Na druhou stranu, pokud se moderní právo od římskoprávního pojetí určitého institutu značně odchýlilo, je na to poukázáno a rozdíl je podrobně popsán (viz např. držba vlastnického práva).

Cíl autorů této publikace byl jednoduše definovatelný – nabídnout jiný pohled na aktuální soukromé právo a zároveň také připomenout, že římské právo není ryze historickým oborem. Právě naopak, římské právo přetrvalo po staletí právě z toho důvodu, že v každé své době mělo jak právní vědě, tak právní praxi, co nabídnout a poskytovalo tak právníkům bohatý zdroj inspirace pro interpretaci

soukromoprávních institutů a principů, hledání řešení složitých právních případů, ale i konstruování „nových“ právních institutů, které byly třeba již zapomenuty (např. laesio enormis). Lze proto vyjádřit přesvědčení, že pohled na soudobé občanské právo skrze římské právo, jenž předkládaná kniha zprostředkovává, bude pro čtenáře nejen osvěžující a zajímavý, ale zejména užitečný a obohacující.

[Římské právo v občanském zákoníku: Komentář a prameny. Díl Věcná práva](#)

Michal Skřejpek / Petr Bělovský / Jan Šejdl / David Falada

Auditorium 2017, 304 stran, pevná vazba, ISBN 978-80-87284-65-0

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [ESG Simple jako praktická opora pro ESG reporting malých a středních podniků](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [V lednu přišel šok. Ze seznamu zmizely tisíce soudních překladatelů](#)
- [Koupě nemovitosti v Rakousku: vedlejší náklady v praxi](#)
- [Legal Innovation Day 2026: Praktické využití umělé inteligence v právní praxi](#)
- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [Festival jako prestižní teambuilding](#)
- [Spojení Generali České a Právní ochrany D.A.S. přináší první výhodu: navýšení pojistného limitu na 5 milionů](#)
- [Kultura jako prestižní benefit: Proč by právní firmy měly sázet na „inteligentní zážitky“? Rozhovor s JUDr. Martinou Jankovskou](#)
- [Wolters Kluwer uvádí na český trh AI právní pracovní prostor Libra s integrovaným obsahem ASPI](#)